

Protokół z posiedzenia
Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia
Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska
Uniwersytet Wrocławski
z dnia 7 lutego 2019 roku

W dniu 7 lutego 2019 r. w dziekanacie Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska odbyło się spotkanie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (WZJK), którego celem było ponowne zaopiniowanie dokumentacji dotyczącej wprowadzenia programu kształcenia na kierunku *Turystyka* – studia II stopnia na Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska.

W spotkaniu brał udział Przewodniczący Zespołu dr hab. Dariusz Ilnicki oraz 5 jego członków: dr hab. Agnieszka Latocha, dr inż. Dorota Borowicz-Mińska, mgr Piotr Pawliczek (Studia Doktoranckie Geografii, IV rok), mgr Marcin Goleń (Studia Doktoranckie Geologii, IV rok) i Grzegorz Walusiak (student I roku studiów magisterskich – specjalność GiK). W spotkaniu brał również udział dr hab. Krzysztof Widawski reprezentujący zespół przygotowujący program kształcenia na kierunku *Turystyka* – studia II stopnia.

Na początku Przewodniczący Zespołu przedstawił zabranym cel spotkania: pomimo pozytywnego zaopiniowania programu kształcenia na kierunku *Turystyka* – studia II stopnia, Dziekani zdecydowali o nieobjęciu go dyskusją na posiedzeniu Rady Wydziału. Jednocześnie Dziekani przedstawili argumentację dotyczącą wycofania z programu posiedzenia punktu poświęconego dyskusji na temat opiniowanego programu. W efekcie tego dokumentacja programu kształcenia na kierunku *Turystyka* – studia II stopnia została skorygowana, a niniejsze zebranie WZJK ma na celu ponowną ocenę przedłożonej, poprawionej dokumentacji.

Przedstawiając swoją opinię, dr hab. D. Ilnicki zwrócił uwagę na fakt, iż w programie studiów nadal znajduje się wiele przedmiotów o niewielkiej liczbie godzin; wiele przedmiotów kończących się zaliczeniami, co powoduje ich dużą kumulację w ostatnim tygodniu nauki. Negatywnie odniósł się do faktu braku w programie studiów zajęć związanych z technologiami cyfrowymi, pomimo iż zapisy o posiadaniu takiej wiedzy i umiejętności znajdują się w dokumentacji (*Opis zakładanych efektów kształcenia*

dla kierunku studiów, Załącznik 2). Zauważył nieścisłość dotyczącą zapisu nazwy „praktyka zawodowa” – w *Ogólnym opisie programu kształcenia* (s. 7) i „praktyka dyplomowa” w *Planie studiów*. Ponownie wyraził wątpliwość dotyczącą zamieszczenia w programie studiów przedmiotu *Geografia turystyczna Chorwacji*, zawierającego bardzo wąski zakres treści. Zwrócił uwagę na zbyt ogólnikowe zapisy odnoszące się do metod weryfikacji kształcenia w sylabusach przedmiotów.

Do ostatniej z uwag odniosła się dr hab. A. Latocha twierdząc, iż zamieszczone w sylabusach zapisy metod weryfikacji kształcenia nie powinny być nazbyt szczegółowe, np. zawierające tematykę esejów lub prezentacji zaliczeniowych, gdyż tego rodzaju sformułowania uniemożliwiają prowadzącemu przedmiot modyfikację sposobów weryfikacji wiedzy i umiejętności w różnych semestrach prowadzonych zajęć. Kontynuując dyskusję, student G. Walusiak zauważył, że – jego zdaniem – wystarczającym jest, jeśli prowadzący zajęcia na początku semestru poda szczegółowe warunki zaliczenia zajęć.

W dalszej części zebrania Przewodniczący przedstawił uwagi Dziekana dr. hab. J. Kierczaka sformułowane w odniesieniu do opiniowanego programu studiów:

- w dokumencie *Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów* (Załącznik 2) przy efektach kształcenia K_W02, K_W06 pojawiają się sformułowania dotyczące dyscyplin naukowych (wymienia się tam geografię, geologię, ochronę środowiska etc.) – jest to niedopuszczalne, ponieważ w rozumieniu nowych przepisów prawa nie są to dyscypliny naukowe,
- *Opis wewnętrznego systemu jakości kształcenia* (cz. VII) należy uzupełnić o informację, że na Wydziale prowadzone są studia II stopnia na kierunku *Inżynieria geologiczna*,
- w przedstawionej dokumentacji konieczne jest przedstawienie dowodów na fakt, że podjęto konsultacje ze studentami, w postaci jakiejś opinii, ankiet albo chociaż notatki służbowej; to samo dotyczy interesariuszy zewnętrznych. Dziekan J. Kierczak zwrócił uwagę, że w trakcie opracowywania programu studiów dla kierunku *Inżynieria geologiczna* zespół zajmujący się przygotowaniem programu studiów opracował ankietę, która została rozesłana do firm z branży. Dr hab. J. Kierczak zauważył, że w dokumencie dotyczącym *Sposobów monitorowania karier absolwentów oraz uwzględniania wyników analizy zgodności zakładanych efektów z potrzebami rynku pracy* (cz. X) jest mowa o tym, iż "włączono w skład zespołu doradczego opracowującego program kształcenia pracowników podmiotów prywatnych oraz stowarzyszeń funkcjonujących na rynku turystycznym", natomiast nie przedstawiono dokumentów potwierdzających takie działania – niezbędne są w tym zakresie opinie pisemne przedstawicieli z sektora turystyki,

- konieczne jest, aby na posiedzeniu Rady Wydziału przedstawiony został skład osobowy zespołu opracowującego program kształcenia na studiach II stopnia kierunku *Turystyka*, łącznie z osobami reprezentującymi interesariuszy zewnętrznych,
- w opinii Dziekana *Seminarium dyplomowe* powinno rozpoczynać się od II semestru, ponieważ studenci wybierają temat pracy magisterskiej dopiero pod koniec semestru, stąd przedmiot tego typu w semestrze I nie powinien nosić nazwy *Seminarium dyplomowe*, a raczej powinien to być jakiś rodzaj seminarium tematycznego,
- wyjaśnienia i ujednolicenia wymaga liczba godzin przypisana ćwiczeniom terenowym: w przypadku ćwiczeń terenowych 1 dzień terenowy to 8 godzin, a w przypadku pozostałych ćwiczeń terenowych realizowanych na WNoZiKŚ – 6 godzin,
- modyfikacji wymagają sylabusy przedmiotów tak, aby liczba godzin samodzielnej pracy studenta nie przewyższała liczby godzin z nauczycielem.

W odniesieniu do powyższej uwagi, dr hab. D. Ilnicki podkreślił również duże dysproporcje pomiędzy godzinami kontaktowymi studenta z prowadzącym zajęcia w stosunku do czasu jego pracy samodzielnej. Zwrócił też uwagę, że w *Opisie warunków prowadzenia studiów* (cz. VIII) brak adnotacji o funkcjonowaniu na Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowaniu Środowiska Pracowni Partycypacji Społecznej.

W dalszej części zebrania mgr P. Pawlik zapytał, czy na opiniowanym kierunku studiów jest przewidziana realizacja bloku pedagogicznego. W odpowiedzi dr hab. D. Ilnicki wyjaśnił, że kierunek *Turystyka* nie jest dedykowany pracy w szkole, stąd nie istnieje możliwość realizacji zajęć z zakresu bloku pedagogicznego.

Kontynuując dyskusję, mgr P. Pawlik odniósł się do nieścisłości w wykazie wskaźników ECTS zamieszczonych w *Ogólnym opisie programu kształcenia* (s. 7-8): zapisano tu konieczność zdobycia przez studenta 4 pkt ECTS w ramach zajęć z języka obcego oraz 4 pkt ECTS w ramach realizacji modułów na zajęciach ogólnouczeniowych (lektoraty, moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela). Dr hab. D. Ilnicki zasugerował w drugim przypadku zapis: „nie dotyczy”.

Następnie do *Planu studiów* opiniowanego kierunku studiów odniosła się dr hab. A. Latocha, która poprosiła o wyjaśnienie, dlaczego w nowej wersji programu przedmiot *Język angielski w turystyce* znalazł się w puli przedmiotów do wyboru. Dr hab. K. Widawski wyjaśnił, że wskutek prac nad modyfikacją programu studiów został on przeniesiony do grupy przedmiotów fakultatywnych.

Z kolei dr hab. D. Ilnicki zasugerował, iż opis ogólnych celów kształcenia w części dokumentacji zatytułowanej *Ogólny opis programu kształcenia* (s. 5) powinien być zredagowany w sposób bardziej czytelny, skorygowany pod względem stylistycznym. Podobnej korekty wymaga też tekst w punkcie dotyczącym opisu przewidywanych możliwości zatrudnienia /typowych miejsc pracy/ (s. 6-7). Poza tym *Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów* (Załącznik 2) we wszystkich miejscach, gdzie

mowa o dyscyplinach naukowych, z zakresu których student powinien posiadać wiedzę, powinien zawierać wyszczególnione nazwy tych dyscyplin. W tym samym dokumencie zapisano konieczność posiadania przez studenta umiejętności przeprowadzenia pomiarów elementów środowiska geograficznego (K_U04), korzystania z technologii informacyjnych (K_U01) oraz tworzenia, interpretacji i analiz wizualizacji graficznych i kartograficznych (K_U08 i K_U09), natomiast brak odbicia tych umiejętności w realizowanych treściach programu.

Kolejna uwaga, zgłoszona przez dr hab. A. Latochę, dotyczyła usunięcia z opisu przewidywanych możliwości zatrudnienia /typowych miejsc pracy/ w treści *Ogólnego opisu programu kształcenia* (s. 6-7) zapisów dotyczących ochrony środowiska.

Następnie Przewodniczący Zespołu przedstawił uwagi odnoszące się do *Planu studiów* opiniowanego kierunku:

- widoczna jest bardzo duża liczba przedmiotów, które studenci muszą zrealizować w poszczególnych semestrach studiów, szczególnie w semestrze I (11),
- w planie studiów powinna pozostać praktyka dyplomowa, ale – jego zdaniem – należy jeszcze raz rozważyć zasadność wprowadzenia do programu studiów praktyk zawodowych,
- negatywnie odniósł się do realizacji przedmiotów w formie ćwiczeń terenowych (*Geoparki i obiekty geoturystyczne Polski, Geoturystyka na obszarach krasowych, Tworzenie produktu geoturystycznego, Krajobrazy lessowe*),
- rozpatrzyć należy zasadność przypisania przedmiotowi *Krajobrazy lessowe* 6 godzin ćwiczeń (w sali) i 6 godzin ćwiczeń terenowych z uwagi brak możliwości zrealizowania ćwiczeń o tak niewielkiej liczbie godzin na terenie Wrocławia i jego okolicach,
- w programie studiów znajduje się zbyt dużo przedmiotów z przyrostkiem „geo-”, które mogłyby zostać skumulowane,
- z uwagi na dużą liczbę przedmiotów do wyboru o różnej tematyce i zróżnicowanej liczbie punktów ECTS należałoby rozpatrzyć możliwość utworzenia dwóch równoległych modułów przedmiotów fakultatywnych (A1 i A2, B1 i B2, C1 i C2), z puli których student byłby zobligowany dokonać wyboru.

W komentarzu student G. Walusiak podkreślił, że w przypadku przedmiotów fakultatywnych, ich forma realizacji w postaci ćwiczeń terenowych nierzadko stanowi czynnik decydujący o ich wyborze do realizacji.

Z kolei dr inż. Dorota Borowicz zwróciła uwagę na rozpatrzenie możliwości połączenia niektórych przedmiotów, których nazwy rozpoczynają się od przyrostka „geo-” w przedmioty o większej liczbie godzin, o ile możliwe jest wspólne prowadzenie przedmiotów przez kilku prowadzących. Zasugerowała zmianę nazw przedmiotów *Regiony geograficzne I* i *Regiony geograficzne II*, jeżeli miałyby one w programie studiów pozostać w tym samym semestrze studiów. Odniosła się także do ustaleń poprzedniego

zebrania Zespołu, na którym sugerowano, że *Seminarium dyplomowe* w I semestrze studiów powinno liczyć 12 h (aktualnie jest to 14 h), w II semestrze studiów – 24 h, w III i IV semestrze studiów – po 24 h (zamiast 20 h w semestrze IV).

Następna uwaga dr. hab. D. Ilnickiego dotyczyła *Opisu wewnętrznego systemu jakości kształcenia* (cz. VII), w którym zamieszczono informacje, iż "program studiów projektowano na podstawie wywiadów ze studentami oraz pracownikami Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego, jak również interesariuszami zewnętrznymi" oraz "opracowano sylwetkę absolwenta i określono jego możliwości podjęcia pracy na podstawie konsultacji ze studentami oraz interesariuszami zewnętrznymi", bez jakiegokolwiek udokumentowania tych działań. Przewodniczący zasugerował też doprecyzowanie, że projekt studiów II stopnia na kierunku *Turystyka* opracowano na podstawie doświadczeń uzyskanych w trakcie realizacji programu na studiach I stopnia.

W nawiązaniu do przedłożonych w bieżącej dokumentacji pisemnych opinii firm, instytucji i środowiska studenckiego na temat projektowanego planu studiów, dr inż. Dorota Borowicz zapytała, czy w programie uwzględniono sugestie przedstawiciela Zarządu Stowarzyszenia Studenckiego Koła Przewodników Sudeckich, który dostrzegł w projekcie zbyt mało treści poświęconych turystyce regionu. Dr hab. K. Widawski wyjaśnił, iż ćwiczenia terenowe objęte programem studiów przeprowadzane są na Dolnym Śląsku. Uzupełniając, dr hab. A. Latocha nadmieniła, że w niektórych sylabusach przedmiotów (np. *Turystyka kulturowa*, *Turystyka sentymentalna*) można wskazać treści dotyczące Dolnego Śląska.

Odnosząc się do dokumentu *Sposoby monitorowania karier absolwentów oraz uwzględniania wyników analizy zgodności zakładanych efektów z potrzebami rynku pracy* (cz. X), Przewodniczący Zespołu wskazał konieczność udokumentowania znajdującego się tam zapisu „podjęto także konsultacje w gronie studentów studiów I stopnia kierunku *Turystyka* na Uniwersytecie Wrocławskim”. W odpowiedzi dr hab. D. Widawski wyjaśnił, że została przeprowadzona ankieta wśród studentów, co może zostać wykazane w dokumentacji.

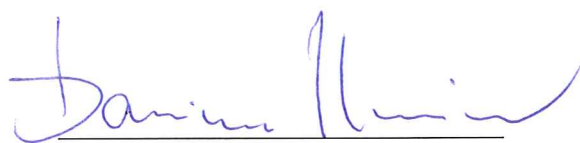
Z kolei głos zabrał mgr M. Goleń, który zasugerował połączenie kilku znajdujących się w planie studiów przedmiotów o treściach geoturystycznych, tworząc z nich jeden przedmiot obejmujący większą liczbę godzin wykładów i ćwiczeń. Dr hab. D. Widawski przyznał, że jest to możliwe, ale wymaga to akceptacji prowadzących zajęcia.

Z uwagi na brak kolejnych uwag i głosów w dyskusji, dr hab. A. Latocha zapytała, jakie są konkluzje wpływające z Zebrania. Przewodniczący wyjaśnił, że z braku kworum głosowanie nie odbędzie się, natomiast opiniowana dokumentacja zostaje skierowana do poprawy, zostanie wyznaczony termin, kiedy WZJK otrzyma dokumentację do ponownego rozpatrzenia. Po zapoznaniu się ze skorygowaną dokumentacją

projektowanego kierunku Turystyka – studia II stopnia, odbędą się konsultacje i głosowanie mailowe nad przyjęciem bądź odrzuceniem procedowaniem dokumentacji.

Na tym posiedzenie Komisji zakończono, a Przewodniczący podziękował obecnym za czas poświęcony na zapoznanie się z dokumentacją, przybycie oraz udział w dyskusji.

Protokół sporządziła: dr inż. Dorota Borowicz-Mińska

dr hab. Dariusz Ilnicki
(Przewodniczący WZJK)